

2 / 2009 - Vapaa-ajattelijain liitto ry.

Vapaa Ajattelija

SISÄLTÄÄ
KALTIO-LEHDESTÄ
AIKOINAAN SENSUROIDUN
MUHAMMAD-SARJAKUVAN
VÄREISSÄ!

Sarjakuvataiteilija
Ville Ranta
profeettojen perintö

Vapaa-ajattelijain liitto ry – Fritänkarnas förbund rf

PUHEENJOHTAJA

Jussi K. Niemelä

041 528 6713

jussi.k.niemela@vapaa-ajattelijat.fi

<http://jussikniemela.blogspot.com/>

VARAPUHEENJOHTAJA

Aki Räisänen

050 594 8501

aki.k.raisanen@kolumbus.fi

PÄÄSIHTEERI

Eino Huotari

044 081 6543

eino.huotari@kolumbus.fi

LIITTOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJA

Olavi Korhonen

0500 556 010

olavi.korhonen@pp.inet.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Paula Vasama

0440 715 601

paula.vasama@vapaa-ajattelijat.fi

TOIMISTO

Neljäs linja 1, 00530 Helsinki

Puhelin: 0440 715 601

Faksi: 09 715 602

val@vapaa-ajattelijat.fi

Toimisto on avoinna arkisin klo 11–15.

KOTISIVU

<http://www.vapaa-ajattelijat.fi>

PANKKIYHTEYS

Sampo 800014-85180

(Lahjoitus- ja testamenttitili sama.)

KANSIKUVA

J.K. Niemelä

Vapaa Ajattelijat

65. vuosikerta

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain liitto ry

Fritänkarnas förbund rf

Päätoimittaja

Jussi K. Niemelä

041 528 6713

jussi.k.niemela@vapaa-ajattelijat.fi

Toimitusneuvosto

Tapani Hietaniemi, Teuvo Pykönen,

Paula Vasama, Jaakko Wallenius.

Taitto

Tampereen seudun Työllistämisyhdistys

Etappi ry / Mediapaja

050 431 0077

mediapaja@etappi.info

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Vapaa-ajattelijain liitto / Toimisto

Neljäs linja 1

00530 Helsinki

0440 715 601

Faksi: 09 715 602

val@vapaa-ajattelijat.fi

Ilmoitushinnat

Koko sivu: 235 €

Puoli sivua: 135 €

1/8 sivua 50 €

Tilaushinta

25 € /vuosi

Kuusi numeroa vuodessa.

Painopaikka

Uusimaa Oy

Painos

2500 kpl

ISSN 0355-8703

Seuraava lehti:

Kesäkuussa 2009. Lehteen tulevan

aineiston tulee olla päätoimittajalla 15.5.

mennessä.

Vapaa Ajattelijat on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoitukset eivät välttämättä edusta

lehden toimituksen ja julkaisijan

näkemyistä.

Uskonnonvapauslain henki – kirkko eroon valtiosta

Jokaisen yksilön tärkeä perusoikeus, perustuslaissa taattu uskonnonvapaus, ei kaikilta osin toteudu edes meidän maallistuneessa yhteiskunnassamme. Evankelisluterilaisen valtionkirkon hegemonia-asema aiheuttaa jatkuvasti ristiriitoja vähemmistöuskontojen ja uskonnottomien ryhmiin kuuluville yksilöille.

Jo lapsen liittäminen valtionkirkkoon tai mihin tahansa uskontoon on sekä ihmisoikeus- että juridisesta näkökulmasta ongelmallista. Missä mielessä lapsen uskonnonvapaus toteutuu, jos hänet liitetään tiettyyn uskontoon iässä, jolloin hän ei pysty tekemään itsenäisiä päätöksiä eikä edes ymmärrä mitään uskonnosta? Päiväkodeissa, esikoulussa ja koulussa lapsen uskonnollista kasvatusta jatketaan hänen vanhempinsa tahdon mukaan. Tässä mielessä on hyvin nurinkurista, että kun lapsi sitten tulee täysi-ikäiseksi, hänelle tarjoutuu mahdollisuus ”erota” uskontokunnastaan, jonka oppien läpitunkema hänen saattaa olla. Tämä riippuu tietenkin lapsen vanhempien uskonnollisuuden asteesta.

Vapaa-ajattelijan näkökulmasta oikeudenmukaisuus ja uskonnonvapauslain henki toteutuu ainoastaan siinä tapauksessa, että vasta täysi-ikäiseksi tultuaan yksilö voi itse valita, mihin uskontokuntaan liittyy tai on liittymättä. Lapsen kasvatuksen pitäisi perustua tasapuoli-

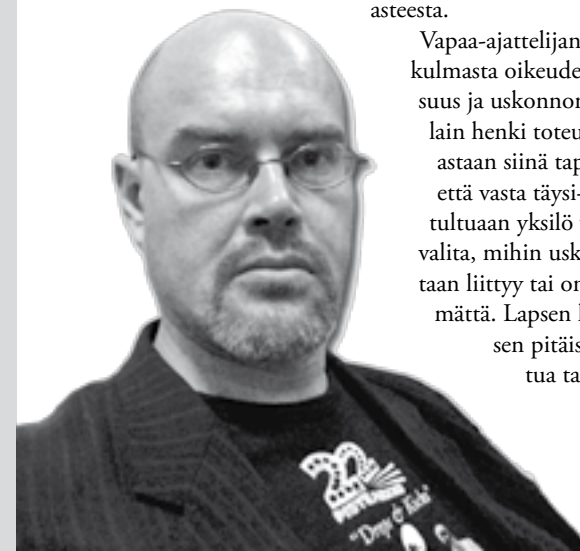
suuteen eikä yhden uskonnon oppien indoktrinointiin. Eli lapsia pitäisi vapaa-ajattelijain mielestä kasvattaa siten, että aikuisena heillä olisi mahdollisimman hyvät ja tasapuoliset tiedot tehdä uskonnonvapautta koskevia päätöksiä.

Nykyaikainen kognitiivinen uskontotiede on selittänyt erittäin hyvin, miksi ja miten uskonnolliset uskomukset periytyvät sukupolvelta toiselle. Muslimin lapsesta ei tule kristittyä, paitsi siinä tapauksessa, että hän kääntyy islamista kristinuskoon. Tai päinvastoin. Mutta juuri tässä näkyy, että vasta tultuaan ikään, jossa pystyy tekemään itsenäisiä päätöksiä ja vertailemaan eri uskomusjärjestelmiä, yksilön uskonnonvapauden voidaan katsoa toteutuvan.

Monelle ei kelpaakaan vanhempien uskonto; usealle tämä herääminen tapahtuu jo murrosiässä. Miksi näissä tapauksissa nuori ehdoin tahdoin täytyy pakottaa pysymään valtionkirkon jäsenenä, katsomuksensa vastaisesti, vaikka kirkkovaaleissa hän saa äänestää jo 16-vuotiaana? Kirkolliskokouksen ehdotusta noudattava HE 77/2008 näet sisältää esityksen kirkkovaltuustojen ja seurakuntaneuvostojen äänestysikärajan laskemisesta 16 vuoteen. Kuitenkin kirkosta eroaminen sallitaan vasta 18-vuotiaalle.

Miös valtionkirkon verotusoikeus asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan, koska evankelisluterilaiseen tai ortodoksiseen seurakuntaan kastamalla liitetty pieni vauva ei kykene päättämään, haluaako hän aikuisena kirkollisveroa maksaa – tai ylipäätään käydä kirkossa tai vaikkapa rippikoulussa.

Vapaa-ajattelijan mielestä kirkon ja valtion erottaminen on ihmisoikeuskysymys.

KUVA: JUSSI K. NIEMELÄ

Erkki Tuomioja: **Kirkko ja valtio erotettava!**

Jussi K. Niemelä

Väinö Voipio -palkinnon luovuttamisen yhteydessä kansanedustaja Erkki Tuomioja kertoi Vapaa Ajattelijalle ajatuksiaan sekulaarisen yhteiskunnan edistämisestä. Palkittu muun muassa valotti, millaisia keinoja kansanedustajalla on käytettävissään uskonottomien oikeuksien ajamisessa. Samalla Tuomioja kertoi laveamminkin aihepiiriin liittyvästä toiminnastaan ja ideoistaan.

Väinö Voipio -palkinnon myöntämisperusteena oli ennen kaikkea Tuomiojan rohkea avaus Skepsis ry:n 20-vuotisjuhlassa joulukuussa 2007. Tuolloin entinen ulkoministeri ilmoitti julkisesti olevansa ateisti, kehui tunnettuja ateisteja kuten Richard Dawkinsia, Sam Harrisia ja Christopher Hitchensia sekä toivoi Skepsiksen ajavan teologian poistamista yliopistolta.

Rupattelutuokiomme aluksi Tuomioja totesi, että on vielä hieman ennen aikaista arvioida, miten hänen räväkät avauksensa ovat vaikuttaneet. Kuitenkin Skepsiksen juhlassa pidetty puhe oli vakaasti harkittu, joskaan kansanedustaja ei sitä ollut valmiiksi kirjoittanut. Improvisoitu puhe herätti jopa iltapäivälehtien huomion.

JULKISUUTTA USKONNOTTOMILLE JA HEIDÄN OIKEUKSILLEN

Tuomioja kertoi, ettei odottanut asialle sellaista julkisuutta mikä siitä nousi.

– Mutta ei minulla toisaalta mitään sitä vastaan ole, haastateltava myhäili hymyssä suin.

Palkittu pitää myönteisenä asiana, että julkinen kohu poiki keskustelua näistä aiheista. Tuomiojan vuoden 2008 Darwin-symposion puhe oli luonnollista jatkoa Skepsis-juhlan avaukselle. Viimeksi mainittu oli tosin etukäteen kirjoitettu.

– Maailmankatsomukseni ja -kuvani on ollut sama jo vuosikymmeniä. Mutta kyllä tässä ajassa on piirteitä, jotka samalla kun ne ovat rohkaisevia, huolestuttavat. Samaan aikaan kun kansallisella tasolla uskontojen valta heikkenee, globaalisti niiden asema näyttää vahvistuvan.

Tuomiojalle ilmiö on haaste, koska hänelle erittäin tärkeä poliittinen tavoite on uskonottomien oikeuksien turvaaminen. Maahanmuuton myötä Suomikin on muuttumassa yhä monikulttuurisemmaksi maaksi, jossa useat uskonnot joutuvat elämään rinnakkain. Tästä johtuen yhteiskunnassa herää jatkuvasti merkittäviä periaatekysymyksiä, kuten suhtautuminen poikien ympärileikkaukseen.

– Mielestäni tällaisissa kysymyksissä pitää ehdottomasti vetää tiukkaa linjaa siinä, mikä on uskontojen nimissä hyväksyttävää ja mikä ei, haastateltava kertoi. Hän lisäsi, että KKO:n ympärileikkauspäätös oli hänen mielestään selkeästi virheellinen.

KIRKON JA VALTION ERO PERIAATEKYSYMYKSENÄ

Tuomioja pohti myös aikaansa ulkoministerinä. Hän kertoi pitävänsä erittäin tärkeänä kulttuurien ja uskontojen välistä rauhanomaista dialogia ja pyrki-neensä sitä edistämään omilla toimillaan, mutta toisaalta tässä keskustelussa uskonottomia ei pahem-

min ole haluttu huomioida.

– Hiljattain kirkolta tuli juuri kutsu tällaiseen tilaisuuteen, mihin en päässyt muistakaan syistä. Nostettuani vastauksessani esiin toiveen uskonottomien aseman huomioon ottamisesta vastaisuudessa, kirkolta tuli ihan asiallinen kommentti, jossa näin luvattiin tehdä.

Haastateltava mainitsi mielenkiintoisen tapauksen, joka sattumalta oli tapahtunut samana päivänä palkinnon luovuttamisen kanssa.

– Ulkoasiain valiokunnassa käsiteltiin lausuntoa kotouttamislaista ja alkuperäistekstissä oli mainittu tuki tällaiselle uskontojen ja kulttuurien väliselle vuoropuhelulle. Aloitteestani siihen lisättiin tuki maailmankatsomusten ja uskontojen vuoropuhelulle. On mielestäni tärkeää, että uskonnotonkin maailmankatsomus tulee tässä yhtä lailla huomioiduksi.

Tuomioja kertoi olevansa kaiken kaikkiaan tyytyväinen siihen, miten keskustelua on syntynyt. Tosin hänen mielestään näyttää siltä, että valtionkirkon on toistaiseksi pelastanut sen oma heikkous ja lepsuus.

– Valtio Kirkko on niin harmiton ja kutistunut, että se, mikä olisi periaatteellistakin syistä tehtävä eli kirkon ja valtion erottaminen, on ikään kuin unohdettu. Myös uskonottomien keskuudesta on tullut toiveita siitä, että valtiokirkko valtiollisena monopolina pitäisi yllä palveluja ja pappiskoulutusta teologisten tiedekuntien kautta, koska tämä pitää myös kielteisemmät fundamentalistiset virtaukset loitolla.

Kansanedustaja jatkoi, että kenties väitteessä on jotain perää, mutta kirkon ja valtion ero on siitä huolimatta periaatekysymys.

– Kirkko sinänsä on kuitenkin tänä päivänä kiitetävästi demokratian ja ihmisoikeuksien asialla sekä kansalaisvapauksien puolustamisessa mukana.

Tuomiojan ääneen tuli huomattavan ironinen sävy, kun hän jatkoi, että kirkko ei tosin koskaan ole mukana kärkijoukossa tai etujoukossa näiden tärkeiden asioiden ajamisessa.

– Mutta onneksi kirkko ei ole enää, kuten vielä parikymmentä vuotta sitten, näiden oikeuksien vastustajien joukossa, hän hymähti.

Kansanedustaja lisäsi, että olisi hyvä harrastaa vuoropuhelua uskonollisten ihmisten kanssa ja antaa heille tunnustusta silloin, kun he sen ovat ansainneet.

– Enemmänkin haaste nykyään liittyy muihin uskontoihin. En tarkoita pelkästään islamia, joka tietysti on lisääntynyt maahanmuuton myötä, vaan erinäisiä kirkollisia virtauksia, jossa tietynlaista uskonollista fundamentalismia yritetään tuoda Suomeen. Kaikkea pitää suvaita paitsi suvaitsemattomuutta, Tuomioja kommentoi lopuksi.

Unohdetut toiset

livi Anna Masso

Hienotunteisille länsimaalaisille kulttuurin ja uskonnon nimellä kulkevien oppien arvostelu on selvästi vaikeampaa kuin puhtaasti poliittisten ideologioiden. Aikoinaan Neuvostoliitosta karanneet kommunismin kriitikot saivat länsimaissa lähes poikkeuksetta osakseen hyvän vastaanoton ja usein jonkinlaisen sankarin maineen. Nykyään, kun liberaalin demokratian näkyvin haastaja onkin uskontoon pohjautuva oppi eli islamilainen radikalismi, on opin arvostelu, ja myös islamilaisen kulttuurien sisältä tulevien toisinajattelijoiden ymmärtäminen, monille tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden ystäville yhtäkkiä ylitseväsemättömän vaikeaa.

Islamin ehkä kuuluisin luopio Ayaan Hirsi Ali on jo muodostunut eräänlaiseksi petetyn toisinajattelijan symboliksi, jota itseään liberaalina pitävien ihmisten on nyt helppo vähätellä siitä syystä, että hän Euroopasta käytännössä karkotettuna työskentelee Yhdysvalloissa maineeltaan konservatiivisessa tutkimuslaitoksessa. Häntä arvostelevat eivät piittaa Alin sanomasta, joka korostaa vapautta, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa. Jotkut pitävät hänen luopioistatustaan epärakentavana, väittäen jopa, ettei hänellä julkiateistina ole enää sananvaltaa islamin asioihin. Tyrmäisikö joku sitten kommunismin kriitikon sillä perusteella, ettei hän enää ole kommunisti?

Raquel Evita Saraswatin kaltaiset uskonnon sisäiset kriitikot pystyvät toki luomaan rakentavan keskusteluyhteyden useampiin muslimeihin, mutta fundamentalistit pitävät heitäkin pettureina. Länsimaalaisten tapa sanella "toisille", miten heidän pitää suhtautua "oikein" omaan taustakulttuuriinsa, on ylimielistä ja holhoavaa. He, kuten mekin, tekevät omat valintansa ja valitsevat omat keskustelukumppaninsa itse. Liberaalit ateistit tuskin moittivat kirkosta eronneita kristittyjä siltojen polttamisesta tai pitävät heitä jääveinä uskonnon

arvostelijoina. Miksi sitten suhtautuminen muslimeihin on erilaista?

Länsimaisten eliittien haluttomuus avata julkista tilaa "toisten" kulttuurien ongelmallisten aspektien tutkiskelulle ei ole vain vähemmistöjen sisäisten toisinajattelijoiden ongelma. Sen ansiosta kulttuuri- ja uskontosidonnainen sorto vähemmistöyhteisöjen sisällä saa yleisestikin jatkoa. Siitä kärsivät kaikki kyseisten yhteisöjen jäsenet, jotka ovat perinteisesti alisteisessa asemassa: naiset, lapset, seksuaalivähemmistöt ja vapaa-ajattelijat. Kuten Observerin kolumnisti Nick Cohen huomauttaa, "poliittisen vasemmiston kyynikoita ei vaivaa kansallinen turvallisuus sen enempiä kuin niiden muslimien edut, jotka haluaisivat nauttia liberaalin demokratia tarjoamista etuoikeuksista", kun he värväävät islamilaisen äärijärjestöjen edustajia neuvonantajikseen vähemmistöasioissa.

Vallanpitäjien taipumus kuunnella pikemminkin fundamentalisteja kuin liberaaleja muslimeita, puhumattakaan ateisteista, joilla on "toinen" kulttuuritausta, on yleinen monissa länsimaissa, myös Suomessa. Tämä johtuu osittain siitä, että äärimuslimit itse pyrkivät edustamaan vähemmistöjä itse julistettuina "uskonnollisten yhteisöjen" johtajina, mutta osittain myös alentavasta pyrkimyksestä nähdä "toiset" mahdollisemman erilaisina itsestään. Iranilaistaustaiset brittifeministit Azam Kamguian ja Maryam Namazie ovat sen takia kutsuneet monikulttuurisuusideologiaa rasistiseksi, koska se oikeuttaa "toisten" erilaisen kohtelun, ja näin ollen kieltää heiltä muiden nauttiman lain tasavertaisen suojan.

Kaltaistemme kanssa uskallamme olla eri mieltä, koska uskomme ymmärtävämmä, miten he suurin piirtein ajattelevat, mutta myös siksi, että pidämme heitä suurin piirtein samanarvoisina itsemme kanssa – järkevinä mutta erehtyvinä, kykenevinä moraaliseen vastuuseen ja omien lähtökohtiensa

uudelleenarviointiin. Kestää vielä aikansa, kunnes tämä tasavertaisten aikuisten välinen suhde ulotetaan yhtä luontevasti myös Euroopan etnis-kulttuurisiin ja uskonnollisiin "toisiin". Vasta silloin, kun se tapahtuu, heidän joukostaan pystytään löytämään aidot ystävät vilpittömästi omista arvolähdekohdista käsin.

Ville Ranta & profeettojen perintö

Jussi K. Niemelä

Sarjakuvataiteilija Ville Ranta nousi tahtomattaan julkisuuteen helmikuussa 2006, kun hänen Kaltio-lehdelle piirtämänsä sarjakuva silloisesta profeetta Muhammadin ympärillä velloneesta pilakuvajupakasta sensuroitiin. Kaltion päätoimittaja Jussi Vilkona kieltäytyi poistamasta sarjakuvaa ja tästä syystä hänet erotettiin. Lehden verkkosivut suljettiin ja Ranta erosi Kaltion palveluksesta.

Kohun vuoksi Oulun kaupunki peruutti Rannalta aiemmin tilaamansa työn, jonka aihe ei liittynyt millään tavalla pilakuvajupakkaan. Vähän myöhemmin Journalismikritiikin vuosikirja tilasi Rannalta Kaltion Muhammad-pilakuvajupakkaa pohdiskelevan sarjakuvan. Ranta piirsi siihenkin yhteen kuvaan profeetta Muhammadin. Samaan teokseen kirjoittanut musliminainen vaati vuosikirjan toimittajia poistamaan Rannan sarjakuvan uhkaamalla, että muuten hän itse ei antaisi tekstiään julkaisun käyttöön. Journalismikritiikin vuosikirjasta sensuroitu sarjakuva julkaistiin kuitenkin maaliskuun lopussa 2007 Ylen Pressklubin sivuilla ja se on siellä edelleen. Ville Ranta kertoo nyt Vapaa Ajattelijan lukijoille, miltä sensuroiduksi joutuminen tuntui ja mitä sen jälkeen on tapahtunut.

TAITEEN TEHTÄVÄT

Muhammad-sarjakuva oli haastatteluhetkellä taas yllättävän ajankohtainen, koska tuolloin Vihreä lanka oli julkaissut sarjakuvan, jossa Daavidin tähti rinnastettiin hakaristiin. Tämä suututti juutalaisyhteisön edustajat ja kristillisdemokraattien Bjarne Kalliksen.

–Tässä kohussa on samaa ainakin se, että syytetään rasismista. Rasismikortti on yleensä se, jolla ensimmäisenä lyödään, Ranta toteaa.

Myös haastateltavaa syytettiin reipasotteisesti rasismista Muhammad-sarjakuvan jälkeen.

– Syytöksiä rasismista tuli sieltä sun täältä, joka taholta, paitsi Suomen Sisusta, Ranta naureskelee.

Kuitenkin sekä Kaltion hallituksessa istuneet konservatiivit että eräät kansalaisaktivistit syyttivät sarjakuvataiteilijaa rasismista. Aktivistit eivät hyväksyneet etnisen vähemmistön uskonnon arviointia. Rannan mielestä myöskään Vihreän langan sarjakuvassa ei ole kyse rasismista.

– Mitä rasismia siinä on, jos Israelin lippua vertaa hakaristiin? Se on varmasti loukkaavaa, mutta rasismia se ei ole, haastateltava pohtii.

Rannan mielestä hyvän taiteen pitää provosoida ajattelemaan ja Muhammad-sarjakuvakin oli kirstyneessä tilanteessa tehty kommentaari, jossa oli paljon tekstiä ja selitystä. Hänen mukaansa sarjakuvassa tuotiin melko selkeästi esiin, ettei kyse ollut vihasta uskontoa kohtaan, puhumattakaan rasismista tai sodanlietonnasta.

– Muhammad-sarjakuvahan ei ollut pilapiirros. Se käytti aika paljon tilaa asian käsittelemiseen, viisi sivua. Sarjakuva jakaantuu selkeästi kahteen osaan; alussa kritisoi sitä, että muslimiyhteisöt yrittävät kieltää itsensä arvostelemisen ja toisen puolen muodosti kritiikkiä sitä kohtaan, että Suomessa valtakunnan johdon taholta pyritään estämään keskustelu aiheesta, joka koetaan hankalaksi, Ranta analysoi.

IMAAMI KHODR CHEHAB

Hieman sarjakuvan sensuroimisen jälkeen Ranta osallistui Ajankohtaisen kakkosen Jumala-iltaan, jossa oli mukana myös imaami Khodr Chehab Helsingistä. Keskustelussa imaami hyökkäsi aggressiivisesti Rannan kimppuun, huutaen ja nyrkkiään puiden, ja syytti tätä muslimien tahallisuudesta loukkaamisesta. Taiteilija yritti puolustautua, mutta Chehab ei antanut hänelle suunvuoroa vaan jatkoi raivoamistaan. Hyökkäyksen jälkeen Ranta pysytteli ohjelman loppuun saakka hiljaa.

– Käsittäkseni Chehab on täysvaltainen Suomen kansalainen ja totta kai hänellä on oikeus loukkaantua jostain. Tosin tässä sarjakuvajutussa oli kyse pelkästä poliitiikasta. Minulla oli hyvin vahva käsitys, ettei imaami ollut edes sarjakuvaani lukenut, Ranta kertoo.

Chehab myönsi suoran tv-lähetysten jälkeen ohjelman tekijöille, ettei ole sarjakuvaa nähnyt. Taiteilija koki imaamin hyökkäyksen ikäväksi, koska tämä ei ollut halukas keskustelmaan.

– Minua harmittaa, että Chehab esiintyy Suomessa niin usein koko muslimiyhteisön edustajana ja heidän puolestaan. Tällainen on kaikissa yhteisöissä todella epämiellyttävää. Jo silloin esitin vertauksen, että tilanne olisi sama, jos vaikka kristillisten Päivi Räsänen edustaisi Suomen kansaa, Ranta myhäilee.

Haastateltava jatkaa, että ensinnäkään kaikki Suomessa asuvat muslimit eivät ole uskonnollisia ja toiseksi läheskään kaikki uskonnolliset muslimit eivät ole Chehabin kaltaisia fundamentalisteja.

– Jos joku on fundamentalisti, niin imaami Chehab. Hän ei hyväksy uskonnon kritisointia ja sen avointa pohdiskelua. Mutta ei hänen yksilönä tarvitsekaan sitä hyväksyä. Eihän sitä voi vaatia häneltä sen kummemmin kuin esimerkiksi minulta sitä, että pidättäytyisin pohdiskelemasta jotain asiaa, vaikka joku ei siitä pitäisikään, Ranta toteaa.

Taiteilija summaa, että imaami käyttäytyi keskustelussa huonosti häntä kohtaan. Ilmeisesti ohjelman tekijät eivät olleet odottaneet moista raivonpurkausta ja aihetta vaihdettiin melko kipakasti Chehabin tulikkivenkatkuisen hyökkäyksen jälkeen.

POLIITTINEN KORREKTUUS JA ÄÄRILIIKKEET

Kansallismielinen Suomen Sisu –järjestö pyysi Rannalta lupaa julkaista Kaltiosta sensuroitu sarjakuva nettisivuillaan välittömästi poistamispäätöksen jälkeen. Ranta kieltäytyi kunnialta.

– Tein päätöksen hyvin nopeasti puhelinkeskustelussa. Sanoin, ettei sarjakuvani julkaiseminen Suomen Sisun nettisivuilla käy missään tapauksessa, koska silloin sarjakuva joutuisi yhteyteen, jossa sitä tulkittaisiin rasistisesti, Ranta kertoo.

Taiteilijan käsityksen mukaan Suomen Sisu on rasistinen järjestö. Järjestö esiintyy poliittisesti epäkorrektina ja tästäkin Rannalla on sanottavaa.

– Poliittisen korrektiuden lähtökohdat ovat ihan hyvät eli pyritään tulemaan toimeen kaikkien kanssa ja elämään rauhassa yhteiskunnassa. Tämä on hyvä tavoite. Mutta Suomessa usein poliittinen korrektiut viedään niin pitkälle, että kaikenlainen vastakkainasettelu ja törmäykset pyritään jo ennalta ehkäisemään, haastateltava pohtii.

Rannan mukaan ihmisiltä suorastaan edellytetään sitä, että he eivät niin sanotusti puutu toisten asioihin. Suomessa ei uskalleta ottaa kantaa. Sen sijaan asioista hyssytellään ja omista mielipiteistä vaietaan, jos ei ole välttämätöntä pakkoa niitä ilmaista.

– Asenne siihen, että sanoudutaan irti jostain sananvapauskriisistä, joka syttyy Tanskassa, vaikka meillä Suomessa on niihin asioihin ihan samanlainen suhde, oli todella raukkamainen, taiteilija kritisoi.

Erkki Tuomioja oli tuolloin ulkoministeri ja viitaili epämääräisesti, että ”eikö olisi parempi, että me emme piirtäisi tästä aiheesta mitään”. Rannan mukaan tässä Tuomioja meni liian pitkälle. Kyseessä oli selkeästi asia, josta olisi pitänyt keskustella.

– Jälkeenpäin ajatellen Muhammad-sarjakuva-

ni oli aika poliittisesti korrekti, koska se avoimesti ilmoitti, etten ole rasisti enkä halua tuomita uskontoa tai ihmisryhmää, haastateltava tiivistää.

HALLA-AHO –ILMIÖ

Rannan mielestä poliittista korrektiutta voi käyttää politiikassa hyväkseen. Puhe kääntyy välittömästi Helsingin kaupunginvaltuustoon sitoutumattomana Perussuomalaisten listalta äänivyöryllä valittuun Jussi Halla-ahoon.

Haastateltava ei näe hyssyttelykulttuuria itsessään pääsyllisenä Halla-ahon menestykseen.

– 30-luvun Saksasta on kaikkien tuntema esimerkki siitä, että kun asiat eivät ole ihan kunnossa, ääriliikkeet pääsevät valtaan. Suomessa yhteiskunta on muuttunut aika nopeasti ja koska avointa keskustelua on melko vähän, löytyy varmaan paljon ihmisiä, jotka ovat hämmentyneitä monista ilmiöistä, Ranta pohtii.

Tästä syystä ääriliikkeet, jotka tarjoavat yksinkertaisia ratkaisuja ja ”päälauseita” asioista, joista vaietaan, menestyvät. Suomessa yksi tällainen asia on maahanmuutto, josta Rannan mukaan ei puhuta juuri mitään.

– Meille on ylhäältä annettu tietyt lauseet, joita maahanmuuttajista tai ulkomaalaisista saa sanoa. Kun niiden toistelemisella maailmankuva ei oikein aukene, niin tyhmit liikkeet saavat kannatusta. Tämä johtuu siitä, että ne tuntuvat rehellisiltä, haastateltava analysoi.

Rannan mielestä syy siihen, että islamin kritisointi usein menee rasismiin puolelle on luterilaisuuden tuttuudessa. Luterilaisuus on suomalaisten omaa kulttuuria.

– Tiedämme, mistä on kysymys ja tunnemme valtionkirkon kannan asioihin. Tästä syystä luterilaisuutta voi läimiä paljon paremmalla asiantuntemuksella. Mutta jos ruvetaan yllättäen läimimään jotain vierasta uskontoa, josta ei tiedetä mitään, niin homma menee paljon helpommin harakoille, taiteilija arvioi.

Hän kertoo, ettei itsekään tunne islamia eikä tuntenut sarjakuvaa piirtäessään. Siinä Ranta keskittyy siihen, miltä hänestä tuntui, kun meitä painostettiin olemaan piirtämättä kuvia profeetta Muhammadista ja arvostelemaan sitä, että meidän pitäisi ottaa joltakin aivan toiselta yhteisöltä ja kulttuuripiiriltä määräyksiä koskien sitä, mitä saamme tehdä.

– Ehkä hyvä sääntö tasapainoilussa sananvapauden ja suvaitsevaisuuden välillä olisi tiedostaa olevansa itsekin rajoittunut eurooppalainen. Jotkut asiat ovat tuttuja ja niitä on helppo kritisoida, ja jotkut vieraita, jolloin aika helposti alkaakin kri-

tisoida niiden vierautta, mikä on rasismia, Ranta summaa.

Hän jatkaa pohtimalla nationalistien tapaa käyttää sensuurikorttia poliittisten tarkoituksien ajamiseen.

– Jos siellä on ketään älykstä, niin he kyllä tajuavat, että heillä tarkoitus pyhittää keinot. Eli he itse periaatteessa kannattavat ideologisesti rajattua sananvapautta, mutta käyttävät hyväkseen liberaalia sananvapautta. He saattavat ajatella ihan kylmästi, että tämä paskaa vastaan käytetään sen omia aseita ja mahdollisuuksia joita se antaa. Sama juttuhan on joillakin uskonnollisilla ryhmillä. Aina kun jostakin tulee kritiikkiä, he hyökkäävät rasismikortilla, Ranta vertaa.

Hän lisää, että vastaavasti sananvapauskorttia käytetään hyvin hanakasti toisten sananvapauden rajoittamiseen.

Jos joltain yhteisöltä tulee ulos rasismia, niin he toavat omaan sananvapauteensa. Mutta jos ulkoa sitten tulee kritiikkiä heitä kohtaan, niin se onkin rasismia. Tästä puhe kääntyy takaisin Halla-ahoon ja Perussuomalaisiin.

– Perussuomalaiset on jännä puolue. Timo Soini herättää paljon sympatitaa, hän on tavallaan pehmeä poliitikko. Mutta toisaalta hän vetää perässään hirveää rosakakkaa, haastateltava naureskelee.

Rannan mukaan Soini kuitenkin pyrkii tekemään Perussuomalaisista keskivertopuolueen eikä äärioikeistolaisista puoluetta. Soini vain käyttää hyödyllisiä idiootteja eli populismia kerätäkseen puolueelle ääniä.

RANNAN SUHDE USKONNOLLISUUTEEN

Taiteilija itse on liittynyt ortodoksiselakuntaan, oltuaan pitkään ateisti. Keskeinen syy tähän on kapina materialistista yhteiskuntaa, sen edustamaa enemmistö-kulttuuria vastaan.

– Käyn aika usein jumalanpalveluksissa, mutta mitä tulee uskonnolliseen yhteisöön kuulumiseen, niin se jonkin verran vähentää poliittisen pilapiirtäjän uskottavuutta. Tästä syntyy helposti oletus, että piirtäjä pelaa yhteisönsä pussiin, taiteilija hymähtää.

Henkilökohtaista uskonnollisuuttaan hän kuvailee yhteisökammoisuutensa pohjalta. Rannalle ei ole helppoa kuulua oikeastaan minkäänlaiseen yhteisöön.

– Olen suorastaan paranoidin individualistinen, joka luullakseni on minun psykologiaani liittyvä seikka. Tämä on jollakin tavalla linjassa sen kanssa, että olen taiteilija, Ranta analysoi.

Taiteilija haluaa pysyä erossa yhteisöstä, koska pelkää niiden vallankäyttöä. Tästä huolimatta Ranta uskaltautui äskettäin palaamaan ortodoksiselakuntaan, josta oli eronnut 18-vuotiaana.

– Erosin vanhempieni kotikirkosta, kuten kaikki ajattelevat ihmiset nuorena, haastateltava ironisoi.

Rannan mielestä ei ole vaikeaa olla ateisti. 2000-luvun ihminen on pitkälti vapautunut kaikesta siitä, mihin uskonnot perustuvat; persoonalliseen Jumalaan ja uskosta siihen, että kuoleman tuolla puolen odottaa Jumalan valtakunta.

– Myönnän, ettei uskonnollisuuteni ole kirjaimelliskonkreettista. En ajattele Jumalaa persoona, joka ohjailee maailmaa. En pysty siihen enkä tiedä, miksi pitäisikään, Ranta toteaa.

Hän lisää, että uskonto on kuitenkin aina ollut hänelle jollain tavalla tärkeä. Tämä liittyy ihmisen sielullisuuteen ja henkisyteen sekä niiden puolustamiseen. Nykyaikainen länsimainen kulttuuri perustuu materialismiin ja hyötyajatteluun.

– Vieläpä siten, että ateismi, materialismi ja hyötyajattelu ovat jollakin ihmeellisellä tavalla liittoutuneet. Ikään kuin ihmisellä olisi velvollisuus tuottaa pelkästään hyötyä materiaaliseen todellisuuteen. Haluaisin saada rauhaa tällaisesta ”tämänpuolisuden” vaatimuksesta, taiteilija kertoo.

Ranta selittää tavallaan kieltäytyvänsä niistä vaatimuksista, joita materiaallinen todellisuus asettaa. Esimerkiksi siitä, että ihmisen paikka määritellään sen perusteella, mitä materiaalista hyötyä hänestä on itselleen ja muille. Taiteilija kertoo uskonnollisuutensa sisältyvän tavan vastustaa elämäntapaamme.

– Uskonto on Suomessa ja Länsi-Euroopassa

”Jeesus oli niin kova anarkisti, ettei hänestä olisi mitenkään ollut uskonnon perustaksi, ellei häntä oltaisi pidetty Jumalana.”

marginalisoitunut ilmiö. Minusta se on hyvä, koska demokraattinen markkinatalous on maltillisempi ihmistä kohtaan kuin kristillinen herruushallinta, joka on murrettu jo viimeisten vuosisatojen aikana, Ranta täsmöntää.

Hän jatkaa, että piispat ja papit sekä ortodoksisirkon patriarkat on Suomessa lyöty polvilleen eikä heillä ole juurikaan valtaa tavallisiin ihmisiin. Sen sijaan Euroopassa Paavi on edelleen kova valankäyttävä, joka alistaa ihmisiä. Rannan mukaan Euroopassa nyt samanlaista valtaa käyttämään pyrkivä islam ei tässä mielessä tarjoa mitään uutta.

– Ja ortodoksisirkon patriarkkoja ei vaikkapa Venäjällä todellakaan ole lyöty polvilleen, vaan nostettu takaisin pystyyn. Stalin löi ne polvilleen, Putin auttoi ylös. Kaikissa uskonnoissa on toki vielä ääri-aineita olemassa. Ehkä luterilaisuudessa vähiten, mutta totta kai senkin piirissä on omia rajusti valtaa käyttäviä herätysliikkeitä, haastateltava pohtii.

Haastateltavan mielestä kaipuu ja usko näkymättömään todellisuuteen liittyy todennäköisesti hänen taiteilijapersoonsaansa. Näkymättömällä todellisuudella hän kertoo tarkoittavansa sitä, että hänen oma sisäinen elämänsä on tavallaan suuntautunut kohti toisia ulottuvuuksia, oli niitä olemassa tai ei. Suuntautuneisuuden merkitys on Rannan uskollen olennainen tekijä.

– Kristinuskon on uskonnoista hankalimpia, koska se on niin konkreettinen ja sillä on niin paljon paradoksaalista kuvastoa. On kaikenlaisia neitsyitä, ihmisiä, poikia ja enkeleitä, jotka jumaluudessaan sekä selittämättömydessään lyövät järjettä kasvoin, joka käänteessä, haastateltava heittää.

Ranta täydentää, että kaikki juutalaisten profetat selitettynä Jeesuksella ovat niin sietämättömän järjettömiä ja epäuskottavia, että se tavallaan stimuloi mielikuvitusta.

VÄÄRÄT PROFETAT JA VAPAA-AJATTELU USKONNON SISÄLLÄ

Usein uskonnon sisäisestä toisinaajattelusta on syntynyt kokonaan uusi uskonto. Silti uskonnot suhtautuvat lähtökohtaisesti negatiivisesti niin sisäiseen kuin ulkoiseen kritiikkiin. Rannan mukaan tässä täytyy erottaa uskonto ja uskonnollinen yhteisö.

– Uskonto sinänsä ei rajoita ketään, mutta uskonnolliset yhteisöt, jotka määrittelevät sen, mitä porukka saa ajatella ja mitä ei voidakseen kuulua yhteisöön, rajoittaa. Vaikkapa Raamatussa seikkailleva Jeesus oli niin kova anarkisti, ettei hänestä olisi mitenkään ollut uskonnon perustaksi, ellei häntä oltaisi pidetty Jumalana. Ei tällaisen purkavan anar-

kismin pohjalle ainakaan siihen aikaan voinut mitään uskontoa perustaa, taiteilija naureskelee.

Rannan mielestä uskontojen lähtökohdat ovat joukkojen hallitsemisessa ja seurakunnan kokoamisessa, eikä Jeesuksesta ollut siihen. Vasta apostolit ja Raamatun koonneet sekä tulkinneet kirkkoisat loivat kristinuskon.

– Lapsikin näkee, että kristinuskon ja kirkon suhde Jeesus-hahmoon on vähintäänkin ongelmallinen. Eihän kristinuskon näytä yhtään Jeesukselta, homma on oikeastaan käännetty päällelleen, haastateltava heittää.

Ranta jatkaa, että periaatteessa vapaa-ajattelun uskonnon sisällä ei pitäisi olla mahdollista. Uskonto on hänen mielestään jotain, joka edustaa totaalisia, absoluuttisia totuuksia. Näitä totuuksia ei saisi purkaa.

Toisaalta Ranta ei näe järjettä uskonossa, jonka tehtävä olisi saada ihmiset olemaan ajattelematta. Tällainen on degeneroivaa ja väkivaltaista, kuten uskonnot usein ovatkin.

– Vapaa-ajatteluhan on valistusajalta peräisin oleva idea, joka ei asetu linjaan uskonnollisen kokemuksen kanssa. En kuitenkaan pidä näitä vastakohtina, mutta ne lähestyvät toisiaan aika vinosti. Mutta toisaalta esimerkiksi joku Irshad Manji islamin sisällä on vapaa-ajattelija parhaasta päästä, koska vapaa-ajattelijat ovat myös uskontojen uudistajat, Ranta pohtii.

Ilman vapaa-ajattelua ja annettujen totuuksien kyseenalaistamista uskonnot eivät muuttuisi. Historiallinen tosiasia on, että kaikki uskonnot ovat muuttuneet ja muuttuvat koko ajan.

– Halla-aholaiset ääliöt eivät tiedä mistään mitään, heidän pointtinsa on ihan jossain muualla. Jos he joskus älyäisivät pohtia omaa ”uskontokriittisyyttään”, niin totuus paljastuisi heille. Nämä Halla-ahotyypit eivät ole yhtään kriittisiä. Heillä on oma ideansa ja he käyttävät kaikenlaisia ajattelua muistuttavia asioita edistääkseen sitä, haastateltava kritisoi.

Rannan mielestä keskustelu, kommunikaatio ja vastakkainasettelu on toki tärkeää, mutta joskus tulee hetkiä, jolloin ei edes kannata keskustella. Taiteilija ei näe syytä arvostella halla-aholaisia pilapiirroksissaan, koska on itsestään selvää, että kyseisen porukan ajatukset ovat päin seiniä. Ne ovat niin typerä, ettei niitä Rannan mukaan edes kannata kritisoida.

– Huumori on hyvä keino yrittää herättää ihmisiä ajattelemaan. Se ei yritä välittää valmiita totuuksia kenellekään. Huumori on aina vaarallista valanpitäjille, fundamentalisti ei kykene huumoriin, Ranta toteaa haastattelun päätteeksi.

EI OLE OIKEIN UHATA VÄKIVALALLA EI-MUSLIMEITA, JOTKA PIIRTÄÄ MUHAMMEDIN JA KRITISOI ISLAMIA! SE ON MEIDÄN OIKEUS SIINÄ KUIN TEILLÄ ON OIKEUS HARJOITTAA OMAA USKONTOANNE OIKEIN JA HYVIN...

AJATTELE, JOS ME PAKOTETTAISIN EUROOPAN MUSLIMIT SYÖMÄÄN SIIPAA, KUN SIITÄ KIELTÄYTYMINEN LOUKKAA MEIDÄN USKONNOLLE TUNNETTA!

SUUS KIINNI POIKA!

SEIS!

SANOJA, MIKSI MEILLÄ EI OLSI OIKEUTTA SUUTTUA TYYPEILLE, JOTKA ENSIN PUDOTTELE MEIDÄN PÄÄLLE POMMEJA, RYÖSTÄÄ MEIDÄN ÖLJYT, SORTAA MEITÄ LÄNNESSÄ JA SITTEN VIELÄ PILKKA MEIDÄN USKONTOA?!!

MILTTI PROFEETTA! ÄLÄ TAPA MUN PERHETTÄ! DUUUU!!

MIKSI MEIDÄN PITÄISI KUNNIOITTA TEIDÄN KERNAPERSE-SANANVAPAUTTA?!

TEIKÄLÄISET KIDUTTAA MEIKÄLÄISIÄ VANKILOISSA JA SITTEN HURSKATELEE SANANVAPAUDELLE!! VITTU!

MINÄ VASTUSTIN IRAKIN SOTAA JA VASTUSTAN ÖLJYKÄHTIÖITÄ JA GEORGE W. BUSHIA JA TANSKAN OIKEISTOA! ÄLÄ TAPA MUN PERHETTÄ!!!

MINUN KANSANI ON TEILLÄ LATTIANLAKAISIJAINA JA TEHDAS-ORJINA JA TE DEMONSTROITTE SANANVAPAUTTANNE PILKKAAMALLA MEIDÄN USKONTOA!

SE ON ERI ASIA...! PIIRTÄJÄ VOI OLLA RASISTI JA TEHDÄ HERJAAVAN KUVAN, MUTTA EI SE TARKOITA ETTÄ KOKO EUROOPPA ON RASISTINEN JA PILKKA...

TE USKOTTOMAT KOIKAT ETTE YMMÄRRÄ MEIDÄN ONGELMAA.

OKEI! ANTEEKS! MUTTA ETKÖ SÄ VOISI KERTOA SIV KANSALLE ETTEI PELOTTELISI MEITÄ? PELKO SYNNYTÄÄ VIHA JA SOTAA!

HÄ. OKEI. MUTTA KERRO SINÄ SAMAT TERVEISET BUSHILLE JA RASMUSSENILLE.

EN MÄ OLE BUSHIN TAI RASMUSSENIN PROFEETTA!

LeRantti
19.2.2006

Järki ja tunteet moraalivalinnoissa

Robert Brotherus

Juutalaisten pyhin kirja, Toora, sisältää Rabbi-tradition mukaan 613 moraalitai toimintasääntöä, jaoteltuna 365 negatiiviseen kieltoon ja 248 positiiviseen käskyyn, tunnetuimpana esimerkkinä 20 käskyä (kaksi erilaista versiota 10 käskystä.) Kristinusko sisältää Tooran vanhan testamentin viitenä ensimmäisenä kirjana ja Jeesus sanoi tullessaan ”vahvistamaan lain”. Tämän päälle Jeesus luetteli satoja omia moraaliohjeita ja -käskyjä, joita Paavali edelleen laajensi. Edelleen islam pitää sekä Tooraa että kristinuskon evankeliumeiden ohjeita todellisina Jumalan profeettojen ilmoituksina, joita Muhammad koraanissa laajentaa: ”Hän on teille määrännyt saman uskonnon, jonka Hän asetti Nooalle, saman, jonka Me olemme ilmoittanut sinulle ja määrännyt Aabrahamille, Moosekselle ja Jeesukselle” (42:13 AYA)

Näillä monoteismeilla on toisinaan taipumusta esittää hyvä moraaliohje omana yksinoikeutenaan. Tällaisessa ajattelussa uskonnottomia ihmisiä saatetaan pitää moraalityttöinä ja ajatusta uskonnottomasta yhteiskunnasta tienä moraaliseen kaaokseen ja turmioon. Mustavalkoisimmassa muodossa ajatellaan, että esimerkiksi raiskaaminen ja tappaminen ovat pahoja asioita *vain koska on olemassa jumala, joka ne on pahoiksi asioiksi määritellyt*. Tätä edusti eräs taannoinen kristitty keskustelukumppanini, jonka mukaan minunlaiselleni materialistille on moraalisesti aivan sama potkiiko kadulla kiviä vai mummoja: molemmissa tapauksissa vain atomien paikat vaihtuvat.

Absoluuttisen jumalallisen moraalin oikeutukselle ja yliveraisuudelle on esitetty aikojen saatossa lukuisia perusteita. Oletetun jumalan kaikkivoipaisuutta, kaikkietävyyttä ja luomistyötä on esitetty perusteiksi, kuten myös jumalallisen ilmoituksen pysyvyyttä ja sen sisällön yliveraisuutta. Kaikki esitetyt perusteet voidaan havaita heikoksi tarkemmassa analyysissä, jonka jätän tällä kertaa pääosin lukijalle kotitehtäväksi. Yliveraisen sisällön peruste antaa kuitenkin tässä aiheesta seuraavaan huomioon. Jos oletetaan, että voimme lukea Raamattua tai Koraania ja huomata itse niissä esitetyt moraaliohjeet sisällöltään hyväiksi, täytyy meillä olla olemassa jokin sisäinen uskonnosta riippumaton moraalinen arviointikyky. Tällöin ulkoiset pyhät moraaliohjeiden kokoelmat muuttuvat merkityksettömiksi.

Sikäli kun joku ohje saa hyväksyntämme, se on ollut osa sisäistä moraalikompassiamme jo ennen sen lukemista ulkoisesta lähteestä. Ja ne ohjeet, jotka eivät saa hyväksyntäämme (vaikkapa Raamatun monet kehotukset kansanmurhiin) eivät tule osaksi moraalikäsitteitämme myöskään niiden lukemisen myötä. Poikkeuksena tästä ovat fanaatikot, jotka toimivat ulkoisen uskonnollisen moraaliohjeen mukaisesti silloinkin, kun se on ristiriidassa heidän oman oikeudentuntonsa kanssa.

SEKULAARIN MORAALIN OMINAISUUKSIA

Jumalallisen moraalin perusteiden kaatuessa jäljelle jäävät konkreettiset ihmisten aivoitukset: tunteet, järki ja tahto. Koska nämä vaihtelevat ihmisestä toiseen ja yhdelläkin ihmisellä hetkestä toiseen, on niistä seuraava moraaliohje suhteellista ja subjektiivista, ihmiseen ja aikaan sidottua. Vaikka yksilöllisten moraalikäsitteiden vaihtelu on laajaa, se ei kuitenkaan ole satunnaista, vaan siinä on tunnistettavissa melko yleisiä yhteisiä piirteitä kulttuurien sisällä ja jopa kulttuurien välillä. Vaikkapa itsekkään väkival-

lan ja tappamisen pitäminen ”pahana” ovat hyvin yleisiä universaaleita piirteitä moraalissa.

Joskus kuulee jotain ratkaisua kuvattavan ”järkipäätökseksi” ja jotain toista puolestaan tunnepohjalla tehdyksi. Edellistä pidetään usein arvostettavampana toimintatapana. Tällainen vastakkainasettelu on kuitenkin harhaanjohtavaa moraalipäätösten kohdalla. Moraaliset kysymykset poikkeavat oleellisesti tiedollisista faktakysymyksistä, kuten jo **David Hume** 1700-luvulla havaitsi: tosiseikoista ei voi loogisesti johtaa moraalisia johtopäätöksiä.

Maailmanhistoria tarjoaa lukuisia esimerkkejä seurauksista, joihin on päädytty puhtaasti ”rationaalisen moraalien” harhan seurauksena. Esimerkiksi siitä tosiasista, että luonnonvalinnassa ”heikot sortuvat elon tiellä” pääteltiin (epäloogisesti) natsifilosofissa, että on vain *oikein* että luonnonvalintaa hieman ”autetaan” eugeniikalla ja karsimalla vammaisia, sukupuolivähemmistöjä ja muita ”viallisten” ryhmien edustajia populaatiosta. Tällaisessakin moraalissa on todellisuudessa tunteita (esim. vähemmistövihaa) rakennusaineina, mutta ne on yritetty piilottaa rationaaliseen retoriikkaan. On parempi, että moraalialueilla olevat tunnekomponentit tulevat eksplisiittisesti ääneen lausutuiksi, jotta niistä voidaan keskustella.

Moraalivalinnat, itse asiassa *mitkään valinnat*, ovat mahdottomia ilman tunteiden mukanaoloa. Ajatus siitä, että puhtaiden ”järkipäätösten” tekeminen olisi ihailtavaa (tai edes mahdollista) häviää viimeistään kun tarkastellaan ihmisiä, joiden aivoista on tuhoutunut esimerkiksi onnettomuuden seu-

rauksena tunteista vastaava ns. limbinen järjestelmä. Voisi naivisti ajatella, että näiden ihmisen elämä olisi ihanan selkeää ja määrätietoista, mutta todellisuudessa se on yhtä helvettiä. He eivät pysty edes päättämään ostaako kaupasta banaaneja vai appelsiineja vaan juuttuvat päättymättömiin rationaaliin perusteiden ja vastaperusteiden ajatuskulkuihin ilman tunnetta päätöksen voimana. Samasta syystä tieteiskirjallisuuden visio älykkäistä roboteista, jotka päättävät tuhoata ihmiset, on perusteeton. Vaikka tietokone olisi tuhat kertaa ihmistä älykkäämpi, ei sen äly itsessään antaisi sille rahtustakaan motivaatiota tavoitella mitään päämääriä. Sillä ei yksinkertaisesti olisi tippaakaan kiinnostusta ihmiskunnan tuhoamisesta, suojelemisesta tai edes oman olemassaolonsa turvaamisesta.

KYSYMYSTEN MORAALINEN LUONNE

Kun tarkastellaan erilaisia kysymyksiä, joita maailma eteemme heittää, havaitaan, että kysymysten ”moraaliluonteen” määrä vaihtelee. Toisessa ääripäässä ovat puhtaat tosiasiaväitteet, kuten ”maa kiertää aurinkoa”, toisessa puhtaasti abstraktit moraaliväitteet kuten ”elämä on hyvä, kuolema paha”. Näiden väliltä löytyy väitteitä, joissa on sekä moraaliluonnetta että järkiluonnetta. Esimerkiksi väite ”veroja tulisi vähentää” ei selvästikään ole puhdas faktakysymys, koska se ottaa kantaa siihen, miten asioiden *pitäisi* olla. Väitteen laadukas käsittely kuitenkin edellyttää selvästi myös laajoja ja oikeita *tietoja* sekä terävää ja virheetöntä *päätelyä*: mitkä olisivat eri veroprosenttien välittömät ja välilliset *seuraukset* esimerkiksi työttömyysasteelle, BKT:n kehitykselle, valtion velkaantumiselle ja vaikkapa kansalaisten onnellisuusasteen jakaumalle?

Järkipäätelyä tarvitaan analysoimaan millaiset lyhyen ja pitkän tähtäimen vaikutukset sekä lopputulokset eri valinnoista seuraisi ja tunteita päättämään minkä valinnan tuottamat seuraukset olisivat *toivottavimpia*. Jos toiminnan motivaationa on ilkeä tahto, ei älykkääinkään päätely tuota moraalisesti positiivista toimintaa (päinvastoin terävä järki voi tällöin tehostaa lopputuloksen pahuutta kuten ”hullu ilkeä professori” -stereotyyppiä.)

Vastaavasti jos järkipäätelyssä on virheitä tai se perustuu virheellisiin lähtöoletuksiin, eivät lämpimimmäkään moraalitytöt välttämättä johda toivottuun lopputulokseen. Uskonnollinen moraalipäätely on vaarassa erehtyä jälkimmäisellä tavalla nojautuessaan faktuaalisesti virheellisiin oletuksiin luomistarinasta perisynteineen, jumalallisesta väliintulosta tai jonkun uskonnon tai kansan moraalista erityislaatuudesta.

Eroakirkosta.fi

Heikki Orsila

Valtionkirkko julkaisi vihdoinkin viime vuoden viralliset erolukemat. Vuonna 2008 kirkosta erosi 52 200 jäsentä. Vuonna 2007 kirkosta erosi 37 900 henkilöä, mikä tarkoittaa 38 %:n kasvua vuodessa. Tämä on melkoinen lukema! Eroakirkosta.fi -palvelun kautta erosi vuonna 2008 noin 47 300, mikä tarkoittaa 90,6 %:n osuutta.

Kirkkoon liittyminen ei kuitenkaan ole kasvanut vastaavassa suhteessa. Vuonna 2007 liittyi 10 500, ja 2008 liittyi 11 800, mikä tarkoittaa 12 %:n kasvua. Kirkon jäsentappio kiihtyi siis edelleen.

Eroakirkosta.fi:n saaman palautteen perusteella eroamista lisäsivät taloudellisesti vaikeat ajat, naispappeuskiistat sekä kohu Imatran kirkkoherran sukupuolienkorjauksesta. Kirkollisvero oli suurin yksittäinen tekijä eroamispäätöksessä. 1990-luvun laman aikana kirkosta eroaminen oli kahden vuoden ajan huomattavasti korkeammalla. Eroaminen ei kuitenkaan kiihtynyt heti laman alussa. Nyt alkanut taloustaantumaa saattaa tuottaa samanlaisen eroamisaallon uudestaan. Meidän kannaltamme hyvää on se, että eroaminen on nykyään sosiaalisesti hyväksyttävämpää ja kaiken lisäksi se on vain parin klikkauksen päässä.

Eroamisaallon harjalla on hyvä surffata. Olemme tiedottaneet palvelun asioista ahkerasti. Tällä olemme keränneet julkisuutta vapaa-ajattelijoilta ja heidän pyrkimyksilleen.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) hylkäsi Tampereen vapaa-ajattelijoiden valituksen osoitetietojen saamiseksi eroakirkosta.fi -mainontaan. Yhdistys halusi ostaa osoitetiedot ja mainostaa kirkosta eroamista 18 vuotta täyttävälle.

KHO teki päätöksen äänin 3-2. Vähemmistöön jääneet kaksi tuomaria kannattivat tietojen luovutusta ja totesivat: ”Yhdistys käyttää asiassa sille perustuslain 12 §:ssä turvattua sananvapautta, eikä kysymys ole esimerkiksi laittomasta toiminnasta, hyvän tavan vastaisesta markkinoinnista tai sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa.” Lisää tietoa löytyy eroakirkosta.fi:n media-osuudesta päiväksell 30.1.2009.

Vapaa-ajattelijat ovat jo aiemmin vedonneet asiassa perustuslakivaliokuntaan. Osoitteiden myyntiä säätelevä väestötietolaki on parhaillaan eduskun-

nan käsittelyssä. Hallituksen esitys uudeksi laiksi jättää avoimeksi saako osoitetietoja käyttää aatteelliseen markkinointiin, samoin kuin kaupalliseen mainontaan.

Eroaminen ei ole kasvanut jatkuvasti. Tämän vuoden tammi-helmikuussa erosi tavallisina arkipäivinä keskimäärin 12 % vähemmän henkilöitä kuin viime vuoden vastaavana aikana. Tämä on merkittävä vähennys. Tänä vuonna eroaisi vain 45 000 henkilöä mikäli sama trendi jatkuisi. Toistaiseksi on hyvin vaikeata ennustaa vuoden erolukemaa. Poikkeuksia on nähty aiemminkin. Vuonna 2006 marras-joulukuussa eroaminen oli vilkkaampaa kuin vuonna 2007, mutta vuoden 2006 kokonaislukema oli pienempi.

Eroaminen palvelun kautta on helpottunut tämän vuoden aikana. Espoon, Lapin ja Pohjois-Karjalan maistraatit hyväksyvät nykyään suoran eroilmoituksen palvelusta. Aiemmin näiden alueiden eroajat joutuivat lähettämään eroilmoituksen käyttäen henkilökohtaista sähköpostiaan. Tämä aiheutti ongelmia tietotekniikkaa huonosti tunteville. Uudistus helpottaa eroamista.

Tästä on hyvää jatkaa!

Kirjoittaja on Eroakirkosta.fi:n tiedottaja.

Pienemmästä pahasta

Sattumalta kuulin radiosta, kun joku silmätekevä totesi, että lomauttaminen on pienempi paha kuin irtisanominen. Tuli heti mieleen, että ollaanko luusumassa taas johonkin pienemmän pahan politiikkaan.

Piti oikein katsoa netistä googlaamalla, miten nettiaikana sanayhdelmä 'pienempi paha' esiintyy. Kärjistä löytyivät ydinvoima, ulkoistaminen, inflaatio, Putin, sairaus, perhepäivähoito, liika työ, citykani, hirvikärpänen, turkissomiste, valehteleminen, orjuuttaminen, depressio. Edellä mainituista pienemmistä pahoista osalle löytyy luonnollinen vertauskohde, joillekin kovin keksitty. Jos joku on pienempi paha, niin joku on suurempi paha.

Mikä on "hyvä" näissä vertailuissa? Ehkä sanajat eivät tiedä mitä puhuvat. He ilmeisesti vain perustelevat päätöksiansä, suunnittelevat tulevia toimiaan tai muokkaavat mielikuvia haluamukseen asettelemalla vertailukelvottomia, yhteismitattomia tai satunnaisia asioita vastakkain. Kyse voi siis olla vain tarkoitushakuisesta argumentaatiotyylissä. Maailmaan puhetta mahtuu niin perusteltua kuin perustelematonta "musta tuntuu" -tyyliä. Ja miksei vaikka lause "on pienempi paha, että jalka murtui kuin että pää olisi murskaantunut" vaikuttaa ihan suuhun käyvältä. Mutta "paha" se luonnollisemmin on – ei siis "hyvä".

Antropologi Margaret Mead on lausunut, että on "välttämätöntä hyväksyä väliaikaisesti pienempi paha, mutta ei pidä koskaan nimittää välttämätöntä pahaa hyväksi". Ajatuksen juurta tuossakin lausahduksessa vaikkon kodintauluksi "välttämättä" laittaisi.

Muistan, että joskus vapaa-ajattelua lähellä olevissa piireissä kuulin pienemmän pahan käyttöä. Joku sanoi, että on pienempi paha tuo valtiokirkko kuin että vapaat suunnat mellastaisivat. Toinen totesi, että pienempi paha on maltillinen uskonto

kuin sen äärisuuntaukset – fundamentalismi lie-nee nykytermi. Aika mielenkiintoisia lausahduksia uskonnottomien suusta. Valtiokirkkoa kannattava on varmasti samaa mieltä, siis uskovainen. Ja maltillinen uskovainen on molemmista lauseista samaa mieltä. Jotkut uskonnottomat siis voisivat tukea valtiokirkkoa ja maltillista uskontoa pienemmän pahan politiikalla. Miksei näin voisi olla. Maltillinen organisoitunut uskonto on tiedetty ja tunnettu, vakaa ja ennustettavissa – siis ei pelottava, yllättävä tai vaarallinen. En henkilökohtaisesti kylläkään ole lähtenyt tällaiseen ajatteluun koskaan, sillä minusta kaikki uskonnot ovat "pahoja", siis ei-toivottavia ihmiselle.

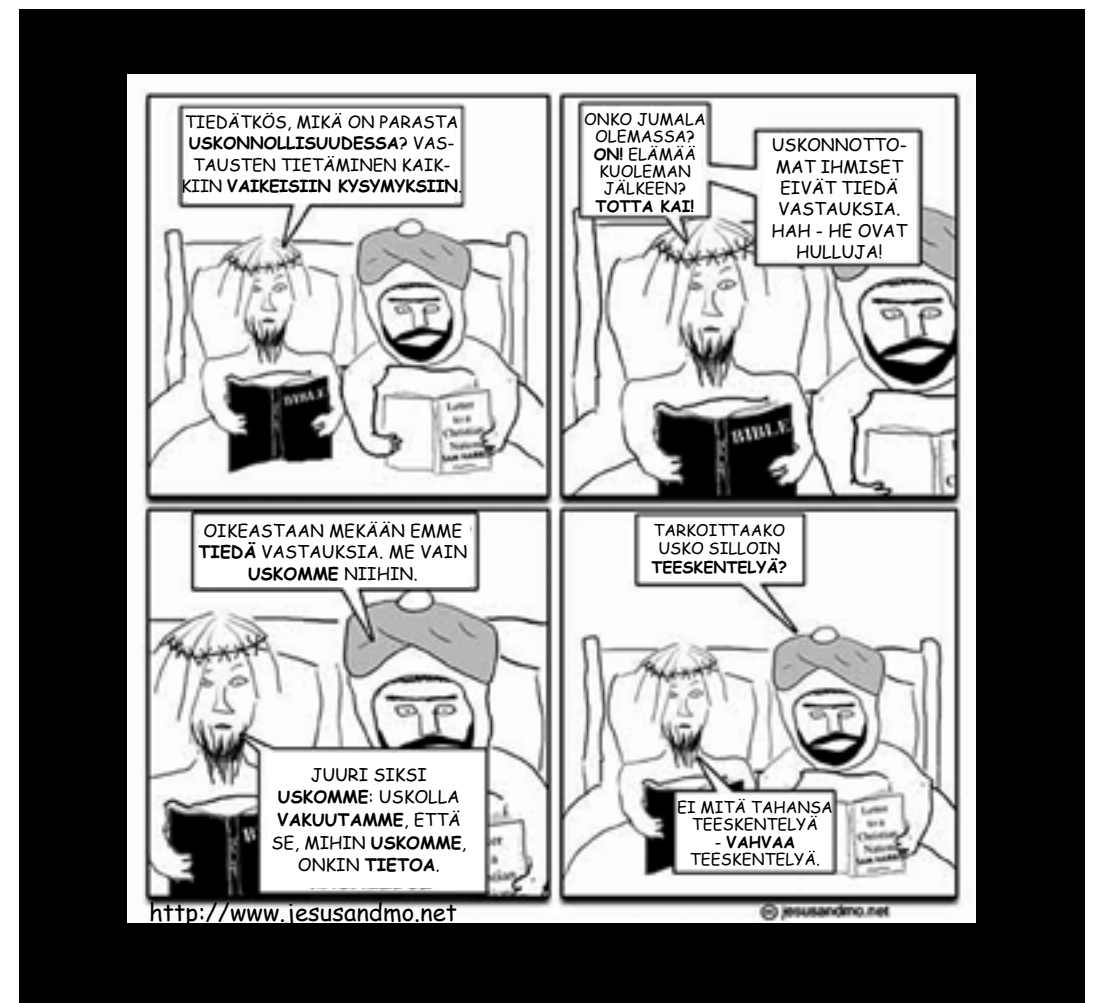
Perustelematon usko, johon uskonnot perustuvat, on hatara pohja ihmiselle. Elämä kuvitelmassa, satu- tai tarumaailmassa, ei voi olla hyvä kaikille ihmisille, vaikka näin yhden oman elämänsä todistettavasti voi elää. Uskonnollisella kasvualustalla ne ääri-ilmiot syntyvät, yleensä maltilliset sekularisoituvat ja ääri-ihmiset erottautuvat tulkitsijoidensa johdolla. Joskus irtaantuvatkin omiksi suuntauksikseen, jos eivät pääse maltillisista niskan päälle. Näin on käynyt niin valtiokirkkovaltioissa, sekulaareimissa valtioissa kuin teokratiossakin.

Uskontokritiikki on vaikea taiteenlaji vapaa-ajattelijoillekin. Olisi osattava kritisoida uskontoja uskovaisten sijaan. Miten sanansa panisi, ettei loukkaaisi uskovaista? Joskus vaan on käännettävä kelkkaa ja keskityttävä omiin asioihin. Kun toivottavasti Suomessa uskonnottomien määrä saavuttaa kriittisen massan niin vapaa-ajattelijoiden ja uskonnottomien oikeuksia on helpompi turvata. Olemalla ja elämällä eettisesti uskonnottomina voivat uskonnottomat myös näyttää historian kulussa vakauksensa toimivuuden. Perusteluina teoillemme ei pitäisi meidänkään käyttää pienempää pahaa, jos emme tiedä mikä on hyvää.

Argumentaatiomme tulee olla johdonmukaisesti perusteiltaan asti. Harmi vain, ettei erehdyksittä elämässä selviä. Ainakin kovin innostuksissa argumentointiin saattaa lipsahdella tarkemmin muistellen kummia hyppäyksiä. Uskovaisilla jumala tai jumalan tahto usein selittää tietoaukot, epäloogiset päättelyketjut tai irrationaalista toimintaa. Harvemmin enää pahaa selitetään saa-

tanoilla tai muilla kuvitteellisilla pahuusolioilla. Selittämättömällä ei pitäisi selittämätöntä selittää eikä pienemmästä pahasta tehdä hyvää. Mutta jatkukoot keskustelut niin selkein argumentein, ettei rivien välistä tarvitse lukea.

teutori

TIEDETOIMITAJA-PALKINTO KIMMO PIETILÄISELLE

Suomen tiedetoimittajain liitto ry on myöntänyt vuosittaisen Tiedetoimittaja-palkinnon aiemmin Väinö Voipio -palkitulle kääntäjä-kustantaja Kimmo Pietiläiselle. Hänet palkittiin erityisesti ajankohtaisen ulkomaisen tiedekirjallisuuden tarjoamisesta suomen kielellä suomalaisille lukijoille. Palkinto luovutettiin Pietiläiselle 3.2.2009. Palkintosumma on 5000 euroa.

Teoreettisen fyysikon koulutuksen saanut Pietiläinen on tehnyt merkittävän elämäntyön tiedetoimittajana, tiedekirjojen kääntäjänä ja kustantajana. Pietiläinen perusti tiedekustantamo Terra Cognitan vuonna 1997. Hän otti tehtäväkseen tuottaa suomenkielellä aikamme tärkeitä tietokirjoja, joista useista on tullut kansainvälisestikin aikansa suunnannäyttäjiksi ja tieteellisen keskustelun aloittajiksi. Pietiläisellä on harvinainen kyky olla ajan hermoilla ja löytää merkittävät tiedekirjat ennen muita. Useat hänen kääntämistään kirjailijoista ovat saaneet merkittäviä palkintoja.

Pietiläisen toiminta kääntäjänä ja kustantajana on merkittävää myös siksi, että suuret kustantajat ovat viime vuosina julkaisseet varsin vähän luonnontieteellisiä tietokirjoja suomeksi. Pietiläisen toiminnan ansiota lienee se, että muutkin kustantajat ovat heräämässä ja aktivoitumassa. Pietiläinen on myös kouluttanut tietokirjojen kääntäjiä. Hän on kääntänyt suomeksi myös kolme merkittävää uusateistista teosta, Daniel C. Dennettin *Lymous murtuu* –kirjan, Richard Dawkinsin *Jumalharhan* ja Sam Harrisin *Uskon lopun*.

RAIJA ALA-LIPASTIN KIRJA KUNNIAVÄKIVALTA ILMESTYNYT

Vihreän Sivistysliiton uusi julkaisu *Kunniaväkivalta* syntyi Raija Ala-Lipastin kokemuksen pohjalta. Kirjoittaja on työskennellyt maahanmuuttajain parissa Turun Naiskeskuksessa viidentoista vu-

den ajan. Kirjan tavoitteena on auttaa henkilöitä, jotka joutuvat kunniaväkivallan kanssa tekemisiin sekä ymmärtämään, miksi ja mistä syystä kunniaväkivaltatilanteisiin joudutaan. Kirjassa käsitellään kunniaväkivallan taustoja ja käsitteitä. Pääpaino on kuitenkin väkivaltaa kohdanneiden naisten omassa tarinoissa. Lopussa kirjoittaja tuo esiin malleja, joilla kunniaväkivallan uhreja voitaisiin auttaa.

Raija Ala-Lipasti osallistui helmikuun 21. 2009 Helsingin Vapaa-ajattelijain, Vapaa-ajattelijain liiton, SETAn, Sexpo-säätiön, Humanistiliiton ja ViSiOn järjestämään *Uskonnonvapausseminaariin Tieteiden talolla* Helsingissä ja puhui nimenomaan kunniaväkivallasta Suomessa. Seminaarin päävieras oli reformimielinen muslimi Raquel Evita Saraswati Yhdysvalloista. Vapaa-ajattelijain ja Humanistiliiton edustaja Robert Brotheruksen seminaarilustukseen perustuva kirjoitus järjestä ja moraalitunteista löytyy käsillä olevasta lehdestä. Vapaa Ajattelija ja Humanisti tulevat käsittelemään seminaaria laajemmin tulevissa numeroissaan.

Raija Ala-Lipastin kirja on suunnattu erityisesti henkilöille, jotka kohtaavat työssään maahanmuuttajayhteisöjen jäseniä. Näitä ovat mm. poliisit, sosiaalityöntekijät, koulussa toimivat tukihenkilöt ja opettajat, sairaanhoitohenkilöt ja tulkit.

Kirjaa voi tilata Vihreästä Sivistysliitosta 20 € hintaan (+ postitus). Tilaukset lomakkeella www.visili.fi, sähköpostitse visio@visili.fi tai puhelimitse 09 6129 120.

PUOLUEETON MEDIA?

Seinäjöellä ilmestyvän Ilkka-lehden toimituspäällikkö Maiju Lemettinen kirjoitti 6.3.09 yliöpalstallaan otsikolla ”Kaksi kättä”:

”Psykologian professori Liisa Keltikangas-Järvinen on ehdottanut (Kotimaa 12.2.) konkreettisia palveluja kirkon kastelajaksi lapsiperheille. Vauvaperheen arkea voitaisiin kirkastaa kodinhoitajan parituntisilla käynneillä sen ensimmäisen viikon aikana, kun äiti on yksin vauvan kanssa kotona.

”Nerokas idea... Odotan mielenkiinnolla, mikä edistyksellinen seurakunta Lapuan hiippakunnassa tarttuu ensimmäisenä Keltikangas-Järvisen ideaan. Uskallan luvata uudelle kastelajalle myönteistä julkisuutta Ilkan palstoilla.

Samaa linjaa jatkaen ideoin hiukan lisää: kirkko voisi antaa yksivuotishäpäivänä lahjaksi avio-pariviikonlopun kotiseurakunnan leirikeskuksesta. Sinnekin toimittajamme varmaan ehtisi juttua tekemään. Näiden lahjojen – ilman julkisuuttakin – voisi kuvitella toimivan magneetteina, jotka pitävät nuoret kirkon jäseninä.”

STT:n ”Rippikouluun suunnitellaan talousopetusta” -juttu oli ehtinyt samaan Ilkkaan asti. ”Oulun hiippakunnan hiippakuntasihteerin Jouko Lankisen mielestä olisi tärkeää, että kirkko puuttuisi nuorten vel-

kaantumiseen, koska rippikoulu tavoittavat kattavasti kokonaisen ikäluokan.”

Maiju Lemettinen on lisäksi Kirkon tiedotuskeskuksen evl.fi-palvelun johtoryhmän jäsen, Suomen ev.lut. kirkon kirkolliskokousedustaja ja Lapuan kristillisen opiston rehtorin vaimo.

Vapaa-ajattelijain näkökulmasta kyse on ison maakuntalehden valjastamista Lemettisen eli kirkon tarkoituksiperiin. Esimerkiksi Norjan Humanistiliiton katsoimuksellisesti sitoutumattomat aikuistumisleirit ovat jo ohittaneet määrällisesti luterilaisen kirkon vastaavat leirit (www.human.no). Suomesakin ilman kovaa rahapanostusta ja pääosin vapaaehtoisvoimin järjestettävien aivan vastaavien Protu-leirien (www.protu.fi) suosio kasvaa vuosittain.

Lisäksi YLE uutisoi hiljattain, että kastettaville lapsille on nykyään vaikeata löytää kummeja. ”Kahta evankeliluterilaista ja konfirmoitua kummiä on hankala löytää erityisesti monilapsisissa ja maahanmuuttajaperheissä. Kirkko harkitseeikin, että riittäisikö lapselle jatkossa vain yksi kummi.”

**JUMALAA TUSKIN ON OLEMASSA.
LOPETA SIIS MUREHTIMINEN JA NAUTI ELÄMÄSTÄ.**

JUMALAA TUSKIN ON -BUSSIT TULEVAT SUOMEENKIN

Suomalaisten uskonottomien järjestöt Vapaa-ajattelijain liitto sekä Humanistiliitto käynnistävät yhteisen mainoskampanjan.

Uskonnottomuutta positiivisessa valossa mainostavan kampanjan esikuva on Lontoon buseissa ja metrossa toteutettu mainoskampanja. Kampanja toimii myös lähtölaukauksena uskonnotonta elämäntapaa käsittelevälle uskomaton.fi -sivustolle.

Kuten vastaavat kampanjat maailmalla, myös Suomen kampanja rahoitetaan täysin lahjoitusvaroin. Keräyskampanjan tarkoituksiin valjastettu uskomaton.fi -sivusto esittelee varsinaisen mainoskampanjan sekä toimii lahjoituskanavana.

”On ollut upeaa nähdä Englannista alkaneen uskonottomien kampanjan leviäminen mm. Espanjaan, Italiaan, Kanadaan, Saksaan ja nyt myös Suomeen”, kertoo Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtaja Jussi K. Niemelä ja jatkaa ”Uskonnottomat ovat kauan olleet iso, mutta näkymätön vähemmistö Suomessa, joten tällä kampanjalla haluamme nostaa uskonnottomuuden esiin positiivisessa mielessä.”

Kampanjan iskulauseena on ”Jumalaa tuskin on olemassa. Lopeta siis murehtiminen ja nauti elämästä.”, jolla korostetaan todellisen elämän ainutkertaisuuden merkitystä, ilman pelkoa tuonpuoleisesta. ”Kampanjan toteutus on kepeä ja rauhanomainen. Emme pyri kääntämään ketään, vaan rohkaisemaan ihmisiä huomaamaan oma uskonnottomuutensa”, Niemelä selvittää.

Keräys mainoskampanjan rahoittamiseksi käynnistyi 16.3. ja lahjoittaa voi tilisiirron lisäksi myös tekstiviestillä. Mainokset on tarkoitettu saadakatuvaan kesän kuluessa.

Suomen Humanistiliitto ry ja Vapaa-ajattelijain liitto ry ovat uskontokuntiin kuulumattomien ihmisten etujärjestöjä. Jäsenemme kutsuvat itseään agnostikoiksi, ateisteiksi, humanisteiksi, uskonottomiksi tai vapaa-ajattelijoiksi. Liittojen yhteiskunnallisia tavoitteita ovat kaikkien katsomusten tasa-arvo ja kansalaisten yhdenvertainen kohtelu sekä lainsäädännön että käytännön elämän tasolla.

Lisätietoja kampanjasta antaa Jussi K. Niemelä, puh. 041-528 6713, jussikniemela@yahoo.com

Kampanjan sivusto löytyy osoitteesta <http://uskomaton.fi>

HELSINGIN VAPAA-AJATTELIJAT RY TEETTI GOTT IST TOT T-PAITOJA

Paidan voi tilata sähköpostitse osoitteesta helsinki@vapaa-ajattelijat.fi tai puhelimitse numerosta 041-528 6713. Paidan voi myös ostaa liiton toimistolta käteisellä. Toimiston osoite on Neljäs linja 1, avoinna klo 11–15 arkisin.

Postitilaukset tehdään niin, että soitto tai sähköposti ja sen jälkeen tulee varmistus, että paitaa on saatavilla. Tämän jälkeen maksu etukäteen tilille ja paita postitetaan kun maksu näkyy tilitahtumissa.

Paidan hinta on 15 € + 2 € postituskuluja. Saatavilla olevat koot (musta tai valkoinen): XXL, XL, L, M, S, Ladyfit M, Ladyfit S.

Onko islam uhka maallistuneelle Euroopalle?

Pentti Niskanen

Vain muutamia vuosia sitten yleisissä ja yksityisissä keskusteluissa semmoisen kysymyksen esittäjän olisi välittömästi pitänyt valmistautua kuulemaan syytöksiä rasismista, muukalaisvihasta ja ”islamofobiasta.

Yleinen viisaus, median ja mielipiteenmuodostajien ylläpitämä ”poliittisesti korrekti” käsitys kuulosti tällaiselta: Islam on täysin hyväksyttävä ja kunnioitusta ansaitseva uskonto; jos on joitakin fanaattisia hallituksia (Khomeini Iranissa, talibanit Afganistanissa), ne ovat syntyneet suurvaltojen välisestä kilpailusta. Kylmä sota – ja luonnollisesti amerikkalaiset – ovat syyllisiä, eivät fanaatikot itse.

Islamilaiseen ideologiaan ei juuri kiinnitetty huomiota. Meillä eurooppalaisilla oli rauhanomainen suhde arabimaailmaan. Me annoimme tukemme Israelin ja arabien rauhanprosesseille. Me teimme kaikkemme pelastaaksemme bosnia-laiset ja Kosovon muslimit tuholta ja lähetimme Naton pommittamaan eurooppalaista pääkaupunkia Belgadia.

Monikulttuurista tuli lehtimiesten ja kansankasvattajien muotisana. Eurooppaan muuttaneiden muslimien luultiin luonnollisesti ja itsestään selvästi integroituvan läntiseen maailmaan.

Nämä viattomuuden, ehkä peräti tietämättömyyden, ajat ovat ohi. Muslimeista alkavat yleistyä toisenlaiset totuudet. Maahanmuuttolakeja kiristetään kaikkialla ja antiterroristinen yhteistyö eurooppalaisten maiden välillä on kohdistettu lähes yksin-

omaan torjumaan uskonnollista islamista meihin huokuvaa uhkaa. Sanonnassa ”kaikki muslimit eivät ole terroristeja, mutta kaikki terroristit ovat muslimeja” ei ole suurestikaan liioittelua.

Yhä useammat länsieurooppalaiset tarvitsevat poliisiusojaa uskonnollisen uhan alla.

Keskeinen geopolittinen kysymys seuraavan viidenkymmenen vuoden aikana tulee olemaan tämä: lähenevätkö muslimit länsimaisia arvoja, joita ovat poliittinen demokratia, sananvapaus, samanarvoisuus sukupuolten ja ero kirkon ja valtion välillä, vai jatkaako islamilainen maailmaa kulkuaan takaperin tulevaisuuteen? Euroopalle se on kohtalon kysymys nähtynä nykyistä demograafista taustaa vasten, jota voidaan verrata vain mustaan surmaan 1300-luvulla.

Euroopan väkiluku tulee vähenemään neljästätoista neljään prosenttiin maailman väestöstä samaan aikaan kun islamilainen maailma kaksinkertaistuu. (Ainoa väkiluvultaan lisääntyvä maa kehittyneessä maailmassa on USA.) Yhdistettynä nykyiseen löyhään maahanmuuttopolitiikkaan Euroopassa tämä kehitys johtaa väistämättömästi Euroopan islamisoitumiseen. Jos se jatkuu sellaisena kuin tänään, onko meillä Euroopassa edessämme maallistuneen sivilisaation ja uskonnon välinen kamppailu, samanlainen kuin Israelin ja sen vihollisten välillä Lähi-idässä?

Kirjoittaja on Malmössä asuva kirjailija.

Vieläkin ympärileikkauksesta

Tauno Lehtonen

Toisin kuin Vesa Multala on asian käsittänyt (VA 6/08), en yhtenä kirjeen allekirjoittajana näe mitään rasistista siinä, että vastustan elinikäisen uskonnollisen ”tuntomerkin” laittamista lapseen silloin, kun lapsi ei voi siihen itse mitenkään vaikuttaa. Vastustan sitä uskontoon, väriin, kulttuuriin tai perinteisiin katsomatta.

Ei sillä, vastustan myös muita lapsiin kohdistuvia rituaaleja joita tehdään, kuten kaste, siunaus jne. Jos vastustan kristillistä kastetta, niin voidaananki seksi katsoa rasismiksi?

Multala kirjoittaa, että ”esinahan amputointi ei aiheuta pysyvää ruumiinvammaa”. Kysymys lienee paljolti siitä miten ”vamma” käsitämme. Ainakin se jättää elinikäisen ”merkin”, sillä tuskinpa esinaha kasvaa takaisin ja proteesikaan ei taida onnistua. On tietenkin selvää, että bakteerit ja muut ”pöpöt” eivät voi pesiytyä poistetun esinahan alle ja esinahan poistoa onkin perusteltu joskus juuri hygieniasyillä ja väitetty, että se olisi otettu käyttöön juuri siksi. Olen tosin kuullut väitettävän myös toisin ja poisto olisikin alkujaan ”vain” riitti, jolla lapsi on merkitty omaan heimoon kuuluvaksi. Sitä paitsi Suomessa riittää kyllä vettä niin paljon, että hygieniaa voi hoitaa pesemälläkin.

Seksuaaliseen puoleen en tässä voi puuttua, kun omakohtaista kokemusta ei ole, mutta jos esinahan poistolla on siihen vaikutusta, niin senhän voi tehdä omalla valinnalla aikuisenakin, kuten Multala itsekin myöntää. Rinnastamalla lääketieteelliset hoidot ja rituaalit ollaan jo sillä rajalla, että voiko koko rinnastusta pitää mauttomana vitsinä.

Mutta mennäänkö siihen, mistä olen Multalan kanssa lähes tai jokseenkin samaa mieltä. Tämä esinaha-asia on jostain syystä nostettu vahvasti agendalle juuri nyt, muslimien runsaamman maa-

hantulon myötä. Se helposti antaa käsityksen, että tässä on käynnissä ”ajojahti” muslimeja vastaan ja mm. itse olen kovasti kritisoinut sitä, että kaikessa kirjoittelun ja kannanottojen runsaudessa tuntuu kuin antaisimme ”perinteisille” uskonnoille legitimitietin.

Todellinen syy keskustelun syntyyn lienee kuitenkin se, että nyt ollaan työntämässä ympärileikkaukset julkisen terveyden huollon piiriin ja sen kautta yhteiskunnan maksettavaksi. Tätä perustellaan sillä, että kun niitä kuitenkin tehdään, ne pitäisi tehdä valvotusti. Tämä on sen tapainen perustelu, että se on saanut jonkun jo vertaamaan sitä lapsen kurittamiseen. Kun lasta ei saa fyysisesti kurittaa ja kun sitä kuitenkin tehdään, laaditaan laki, jossa kuritus siirretään julkishallinnolle eli viedään lapsi poliisilaitokselle jossa poliisi pamputtaa (mieluiten lääkärin valvonnassa).

Jos siis kaikesta huolimatta ei-lääketeieteellisin perustein sallitaan ympärileikkaus (nytkin se on sallittu, koska ei ole kielletty), niin maksakoon sen aiheuttamat kustannukset toimenpiteen halunnut, ei yhteiskunta. Jotenkin pidän kohtuuttomana sitä, että kaihileikkaukseen saattaa joutua jonottamaan jopa vuoden, mutta esinahan poisto on suoritettava määräpäivään mennessä tai lapselta menee taivas-isuus tai mikä lienee.

Muuten olen erittäin tyytyväinen siitä, että Vesa Multala on tuonut kriittisen puheenvuoronsa tämän lehden sivuille ja näin kaikkien vapaa-ajattelijain liiton jäsenten ”käytettäväksi” ja samalla voin todeta, että lehden toimituksellinen linja lienee tuossa avoimemmaksi näissä asioissa.

Kirjoittaja on Turun Vapaa-ajattelijat ry:n pj ja liittohallituksen varajäsen.

Koska saamme todellisen uskonnonvapauden?

Kai Leivo

Suomessa, kuten hyvin tiedetään, on uskonnonvapauslaki ollut voimassa vuodesta 1923 lähtien. Näennäisesti se antaa jokaiselle kansalaiselle oikeuden kuulua tai olla kuulumatta uskontokuntiin. Todellisuudessa evankelisluterilaisen valtiokirkon etuoikeus liittyy jäseniksi itsenäiseen ajatteluun kykenemättömiä, puolustuskyvyttömiä lapsia, mielestäni murentaa kehitun uskonnonvapauden perusteita. Ei yksinkertaisesti voi olla oikein, että oma-kohtaiseen ajatteluun kykenemättömiä lapsia syntymän kautta liitetään vastoin näiden omaa tahtoa seurakunnan yhteyteen. Kyllä tuollaiset liittymiset kuuluisi tehdä vasta täysi-ikäisenä ja mielellään täydessä ymmärryksessä.

Asia olisi hieman toinen, jos kyettäisiin osoittamaan uskontojen paremmuus verrattuna muihin maailmankatsomuksellisiin ajatusjärjestelmiin. Mutta näinhän asia ei ole. Ken pelkkäämättä ja ennakkoluuloista vapautuneena tutkii luontoa, yhteiskuntaa ja ihmistä, tietää ettei jumalille ja uskonnoille totta puhuen löydy mitään perustavaa sijaa, eli ne keinotekoisesti iskostetaan tajuntaan ulkoapäin, sillä uskonnollinen tunne ei sinällään ole synnynnäinen ominaisuus. Kokemuksen ja käytännön virheellisiksi käsityksiksi ja tulkinnoiksi osoittamat seikat ovat enimmäkseen vain haitaksi ihmisen ajattelutoiminnalle: sellaisia ei tulisi suosia tai ainakaan edistää, koska ne eivät heijasta oikein objektiivista todellisuutta.

Lapsien päämenoksi kristityt ovat hiljattain perustaneet virtuaalikoulun jossa evankeliumien sanomaa tehdään tutuksi "Jeesus on Herra" -tyyliin. Mikäli otamme Raamatun todesta (käytännössä melkoinen mahdottomuus lukuisien ristiriitaisuuksien takia) kuuluisi Jeesuksen todellisuudessa olla neiti, koska neitseellisen syntymän seurauksena hänellä olisi geenejä vain naisen puolelta. Tämä ei ole mitään irvailua tai pilkankantoa, vaan tosiasia, edellyttäen että Raamattu tässä kohtaa pitää paikkansa. Kaiken kaikkiaan Jeesuksen oletettu historiallisuus lepää niin epävarmalla pohjalla, että väkisin käy mielessä, onko suuri osa ihmiskunnasta ollut jo

parituhatta vuotta harhakäsityksen vallassa. No, sellaista elämä joskus saattaa olla.

Uskovaisia vastaan en sinällään ole, mutta mielestäni voitaisiin jo 2000-luvulla tarkistaa valtiokirkon asema eräänä todellisen uskonnonvapauden toteutumisen esteenä ja yleensä uskontojen tarpeellisuus nykyisessä yhteiskunnassa. Täysin selvää on, ettei uskonto tule katoamaan, jos kirkko erotetaan valta-asemasta ja etuoikeuksista muihin uskonto-suuntiin nähden. Ei vain ole oikein tilanne, missä itsenäiseen valintaan kykenemättömiä, puolustuskyvyttömiä lapsia liitetään kirkon jäseniksi. Meillä on nurinkurinen uskonnonvapaus: ensin, kun ei vielä tajuta asioita, liitetään seurakunnan jäseneksi ja sitten täysi-ikäisenä saa luvan erota, jos seurakunnan aatteet eivät kiinnosta.

Voitaisiin olettaa että valtiokirkon etuoikeuksien poistaminen jättäisi jäljelle ne kristityt, jotka ainakin yrittävät elää mestarinsa hieman sekavien oppien mukaisesti. Tämä olisi askel oikeudenmukaisempaan suuntaan, eikä mitään hyökkäystä kristinoppia vastaan. Pitää nimittäin muistaa, että uskontoja vastaan yleensä on turha taistella, ellei yhteiskunnasta kyetä poistamaan niitä olosuhteita jotka aiheuttavat ja ylläpitävät uskonnollisia tunteita.

Kirkon ja valtion tulevasta (?) erosta mieleeni tulee väkisin suomalaisen utopistisocialisti Matti Kurikan runo, jonka aluksi hän kysyy syytä Väinön kansan kuolemaan – ja antoi vastauksenaan: "Kenpä muu kuin jumalaton kirkko:

*Pappien ja perkeleitten kirkko;
Sakramentteihin; tunnustusten kirkko,
Vallanhimon, vainon verikirkko,
Kaiken vääryyden ja valheen alkujuuri,
Ihmiskunnan vainolainen suuri.
Sen kun irralleen me valtiosta saamme,
Silloin jälleen elää alkakaamme. "*

(Runo alkuaan vuodelta 1906. Lainaus Armo Nokkalan aatehistoriallisesta tutkielmasta Tolstoilaisuus Suomessa. Tammi. Helsinki 1958).

Borat-elokuvan ohjanneen Larry Charlesin riemastuttavassa komediallisessa dokumentissa suosittu amerikkalaismohittaja Bill Maher matkustaa ympäri uskontojen kyllästämaa maapalloamme ja haastattelee eri kirkkojen ja uskontokuntien edustajia.

Elokuva iskee uskontojen ja uskomusten syvimpään olemukseen satiirisella tyyllillä, jossa oman piikkikkään osansa saavat jumalanpalvojat niin Vatikanissa, Jerusalemissa kuin Salt Lake Cityssäkin.

Bill Maher kertoo elokuvaan liittyen, että "koomikona uskonto on aina kiinnostanut minua – se oli juuri se aihe, josta oli helpointa keksiä vitsejä. Mielestäni tämä kertoo asiasta jotain. Koomikot etsivät aiheita joissa ei ole tolkkua, jotka ovat epäloogisia".

Elokuva on saatavana DVD:nä 8. huhtikuuta alkaen.

TAPAHTUMAT

HELSINGIN VAPAA-AJATELIJAT RY:N KEVÄTSKOOLAUS

Olet lämpimästi tervetullut skoolaamaan keväälle ja yhteiselle yhdistyksellemme lauantaina 16.5. klo 15 ravintola Vltavan Havel-kabinettiin (3. kerros) Eliel-aukiolla, rautatieaseman vieressä.

Keskustelupalstan vilkkaudesta päätellen jäsenistöllämme on paljon sanottavaa. Kevättapaamisen ajatuksena onkin tarjota tilaisuus runsaalle jutustelulle viihtyisässä ympäristössä lasillisen ääressä. Puheenjohtaja kertoo yhdistyksen yleisten kuulumisten lisäksi helmikuun lopulla järjestetyn Uskonnonvapausseminaarin jälkimainingeista sekä käynnissä olevista projekteista. Myös jäsenkyselyn tulokset käydään yhdessä läpi. Keskustelun lomassa nautitaan talon antimista.

Maksa sinä juomat, niin yhdistys tarjoaa napostelut!

HELSINGIN YLIOPISTON VAPAA-AJATELIJAYHDISTYS PROMETHEUS RY JÄRJESTÄÄ KERHOILLAT:

ma 20.4. klo 18.30
ma 18.5. klo 18.30
ma 15.6. klo 18.30

Helsingissä, Uudella Ylioppilastalolla, Cajsa-kabinettiin, os Mannerheimintie 5 B, 4.kerros

KOTKAN VAPAA-AJATELIJAT RY 80-VUOTISJUHLA

Merikeskus Vellamossa 11.7.2009 Klo 14.00

Alustava ohjelma:

Klo. 14.00
- Juhlan avaus
- Kaupungin tervehdys
- Liiton tervehdys
- Juhlapuhe
- Yhdistyksen historiikki
- Juhlavaen onnittelet ja adressit
- Musiikkia ja muuta ohjelmaa
- Juhlahahvitus
- Mahdollisuus tutustua merikeskus Vellamoon

Iltajuhla ravintola Kairossa klo 18 alkaen. Illallinen seisovasta pöydästä. Ohjelmaa, vapaamuotoista seurustelua ja tanssia.

Vapaa-ajattelijain kesäpäivät Kotkassa 11–12.7.2009

Majoitus Kesähotelli Katariinassa, Sapokassa, merikoulun asuntolassa.

Sunnuntai 12.7.2009
Klo 10.00

Lähtö linja-autolla kaupunkikierrokselle, jonka aikana poikkeamme maamme vanhimmalla Vapaa-ajattelijain hautausmaalla Kotkan Parikalla. Paluu Sapokkaan, josta lähtö meriristeilylle Kotkan ympäristöön. Rantaudumme Merikeskus Vellamon laituriin, josta kokoontuminen ravintola Kairoon Kesäpäivien päättäjäisiin.

Sitovat ilmoittautumiset ja erityisruokavaliointit 15.6.2009 mennessä.

Puh: (05) 218 6047 tai 040 585 6066
Sähköposti: vapaa.ajattelijat@kympp.net
Tilin nro: Nordea 106930-209619 / kesäpäivät

Jäsenyhdistykset

FORSSAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Juha Toivonen • Tölonkaari 4 A 8, 30420 FORSSA
puhelin: • 044 592 0210 • fovap@hotmail.com
Tilinro: 432720-242580

HELSINGIN VAPAA-AJATELIJAT RY

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
puhelin: 041 528 6713 • helsinki@vapaa-ajattelijat.fi
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/helsinki

HELSINGIN YLIOPISTON

VAPAA-AJATELIJAYHDISTYS PROMETHEUS RY
Janne Vainio • Vedenottamontie 12 E 38,
00980 HELSINKI • puhelin: 050 365 6808,
qsj04@yahoo.com • Tilinro: 101135-305130

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATELIJAT RY

Ari Sulopuisto • Karhantie 27, 80230 JOENSUU
email: ari.sulopuisto@pp.inet.fi
Tilinro: 478530-220795

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Veikko Laine • Kartanonatie 39, 04400 JÄRVENPÄÄ
puhelin: (09) 287 236 • v.laine.kiuru@kolumbus.fi
Tilinro: 157860-5428

KAINUUN VAPAA-AJATELIJAT RY

Aki Räisänen • Sudenpolku 11 B 24, 87350 KAJAANI
puhelin: (08) 637 280 • aki.k.raisanen@kolumbus.fi
http://www.kolumbus.fi/aki.k.raisanen
Tilinro: 800017-01763139

KARKKILAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Ulla Kindstedt • Korvenkatu 8, 03600 KARKKILA
puhelin: (09) 225 5930 • karkkila@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATELIJAT RY

Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5, 94700 KEMI
puhelin: (016) 232 585
http://kemi.vapaa-ajattelijat.fi
Tilinro: 800018-810070

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Paula Kauppila • Airokuja 5, 40520 JYVÄSKYLÄ
ks@vapaa-ajattelijat.fi
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/ks

KOTKAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Karjalantie 2-4, 48600 KOTKA • puhelin: (05) 218 6047,
040 585 6066 • vapaa.ajattelijat@kympp.net

LAHDEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Saimaankatu 3-5 B34, 15140 LAHTI
puhelin: (03) 782 7408

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATELIJAT RY

Olavi Korhonen • Korkearannantie 3 F,
54530 LUUMÄKI
olavi.korhonen@pp.inet.fi • Tilinro: 410810-2135498

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY

uusimaa@ateistit.fi
http://www.dlc.fi/~etkirja/lohja.htm
Tilinro: Nordea 174535-9081

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATELIJAT RY

Reijo Raappana • Raappanantie 7,
95830 VAATTOJÄRVI • puhelin: (016) 547 702
Tilinro: 131930-101491

NOKIAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5, 37120 NOKIA
nokia@vapaa-ajattelijat.fi
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/nokia

OULUN SEUDUN VAPAA-AJATELIJAT RY

Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 41, 90250 OULU
puhelin: 040 536 0345 • jsaksio@netti.fi
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/oulu
Tilinro: 800014-70106015

POHJOIS-KYMEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Heljä Pekkalin • Kuntalantie 5 A 7,
45700 KUUSANKOSKI
puhelin: 040 704 4638 • helja.pekkalin@pp.inet.fi
http://pohjois-kymi.vapaa-ajattelijat.fi/
Tilinro: 108330-8831

POHJOIS-SAVON VAPAA-AJATELIJAT RY

Anssi Kontkanen • Puijonkatu 37 B 60, 70100 KUOPIO
puhelin: 0500 629 365
pohjois-savo@vapaa-ajattelijat.fi
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/pohjois-savo

PORVOON SEUDUN VAPAA-AJATELIJAT RY

Aimo Törmänen • Tarmolankatu 24 C 23,
06100 PORVOO
puhelin: 040 748 1022 • aimo.tormanen@pp1.inet.fi
Tilinro: 112450-479830

RAISION VAPAA-AJATELIJAT RY

Niko Saarinen • Ankkurikylänkatu 2 D 40,
20240 TURKU • puhelin: 040 538 4820
saarinen.niko@hotmail.com • Tilinro: 430921-297460

SATAKUNNAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Irene Saarinen • Viikkalantie 74, 29250 NAKKILA
puhelin: 041 444 2947
irene.saarinen@dnainet.net
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/satakunta
Tilinro: 126930-624815

SEINÄJOEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Juhani Mäkelä • Soukanjoentie 41, 60200 SEINÄJOKI
puhelin: 040 774 8312 • juhani.makela@nic.fi
Tilinro: 129230-101328

TAMPEREEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Yliopistonkatu 58 B, 33100 TAMPERE
puhelin: 045 130 3837
yhdistys@tamper.vapaa-ajattelijat.fi
http://www.tampere.vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATELIJAT RY

Tauno Lehtonen • Vesitorintie 4 C 14, 21530 PAIMIO
puhelin: 050 325 0891
http://www.vapaa-ajattelijat.fi/turku/

VAASAN VAPAA-AJATELIJAT RY

Pentti Suksi • Kirkkopuistikko 6 C 1, 65100 VAASA
pentti.suksi@netikka.fi

VAPAA-AJATELIJAIN LIITON

UUOKSENLAAKSON YHDISTYS RY
Hannes Koivumäki • Ensontie 47 A 4, 55610 IMATRA
puhelin: 050 555 7793

VARKAUDEN VAPAA-AJATELIJAT RY

Taisto Kaukonen • Toritorppa, Petroskoinkatu 28,
78200 VARKAUS • puhelin: (017) 552 7277

Vapaa Ajatteliija 2/2009 sisällysluettelo:

Jussi K. Niemelä: Pääkirjoitus: **Uskonnonvapauslain henki – kirkko eroon valtiosta**

Jussi K. Niemelä: **Erkki Tuomioja: Kirkko ja valtio erotettava!**

Iivi Anna Masso: **Unohdetut toiset**

Jussi K. Niemelä: **Ville Ranta ja profeettojen perintö**

Ville Rannan Muhammad-sarjakuva

Robert Brotherus: **Järki ja tunteet moraalivalinnoissa**

Heikki Orsila: **Eroakirkosta.fi**

Teutori: **Pienemmästä pahasta**

Jeesus ja Mo

Uskomatonta mutta totta!

Keskustelua:

Pentti Niskanen: **Onko islam uhka maallistuneelle Euroopalle?**

Tauno Lehtonen: **Vieläkin ympärileikkauksesta**

Kai Leivo: **Koska saamme todellisen uskonnonvapauden?**

Religulous – Uskomatonta

Tapahtumat

Lähettkää minulle lisätietoja

(Ilmoita sähköpostiosoitteesi)

Tilaan Vapaa Ajatteliija -lehden

Haluan liittyä jäseneksi

(Ilmoita sähköpostiosoitteesi)

Valitse jäsenyhdistyksesi edelliseltä aukeamalta:

NIMI _____

OSOITE _____

POSTITOIMIPAikka _____

SÄHKÖPOSTI _____

KIRJE-
POSTI-
MERKKI

Vapaa-ajattelijain liitto ry
Neljäs linja 1
00530 HELSINKI